

Θ

θα (μορ.): κα

π.χ. κα αβάβ με ντα = θα έρθω κι εγώ, κα τζάβταρ = θα φύγω, ιν κα κερντόλ = δεν θα γίνει.

θάβομαι (αμετβ. ρ.):πραχოსάαβ και πραχოსάβαβ.

θάβω (μετβ. ρ.):πραχοσαράβ π.χ. (μτφ.)πραχοσαρντέ η μεσελάβα = θάψανε την υπόθεση, κάνα κα πραχοσαρέν ε μουλέ; = πότε θα θάψετε τον νεκρό;

θάλαμος: οντάια, η (προφ. με συνίτηση ια), (οντάια κυριολ. = δωμάτιο).

θάλασσα: ντενίτσι, ο

π.χ. τζαβ κάι ντενίτσι = πάω στη θαλασσα.

Αντίθ. φρου = γη, ζηρά, σεριά.

θαλασσί (το): ντενιζέσκο-ρένκι, ο (= θαλασσινό χρώμα)

Συνών. μαβί = γαλάζιος, μπλε.

θαλασσινός (επίθ.): ντενιζέσκο-ι

π.χ. ντενιζέσκο παϊ = θαλασσινό νερό, ντενιζέσκο ματσό = θαλασσινό ψάρι.

θαλάσσιος (επίθ.): ντενιζέσκο, -ι (βλ. και θαλασσινός)

Αντίθ. φρουϊάκο = στεριανός, χερσαίος, γήινος.

θαλασσόνερο: ντενιζέσκο-παϊ και ντενιζέσκο-παϊ, ο (προφ. με συνίτηση αι).

θαμμένος (μτχ.):πραχοσαρντό-ι π.χ. πραχοσαρντό γκάλμπενο = θαμμένο χρυσάφι, πραχοσαρντό σι ο μουλό = θαμμένος είναι ο νεκρός.

Αντίθ. μπιπραχοσαρντό = άθαφτος.

θάμνος: τσαλία, η

π.χ. γκαράντιλο παλά τσαλίε = κρύφτηκε πίσω από τους θάμνους.

θαμνοειδής: (βλ. θαμνώδης).

θαμνώδης (επίθ.): τσαλιάκο,-ι.

θαμπά (επίρρ.): τονούκι

π.χ. τονούκι σικάντολ = θαμπά φαίνεται.

(βλ. και θαμπός).

θαμπάδα: τονουκλούκο, ο.

θαμπερός: (βλ. θαμπός).

θαμπός (άκλ. επίθ.): τονούκι

π.χ. τονούκι σι ε τζάμορα, κόσλεν = θαμπά είναι τα τζάμια, σκούπισέ τα.

θαμπότητα: (βλ. θαμπάδα).

θαμπώνω (μετβ. ρ.): τονούκι-κεράβ (= θαμπό κάνω).

Αντίθ. σσϋρλάκι-κεράβ = γυαλίζω μετβ.

θαμπώνω (αμετβ. ρ.): τονούκι-κερντιάβ (= θαμπός γίνομαι).

Αντίθ. σσϋρλάκι-κερντιάβ = γυαλίζω

αμετβ.

θανατικός: (βλ. θανατηφόρος)

θανάσιμος: (βλ. θανατηφόρος)

θανατηφόρος (επίθ.): μεριμάσκο, -ι

π.χ. μεριμάσκο τσαλαηπέ σας καβά = θανατηφόρο χτύπημα ήταν αυτό.

Συνών. μουνταριμάσκο (= για σκότωμα), δολοφονικός, φονικός.

θάνατος: μεριπέ, ο

π.χ. σικνό μπαρό ιν ντικχέλ ο μεριπέ = μικρό μεγάλο δεν βλέπει ο θάνατος, κατάρ ο μεριπέ ουσσιλό· ε ντοκτόρα πφενένας κάι κα μερέλ = από τον θάνατο σηκώθηκε· οι γιατροί έλεγαν πως θα πεθάνει, ο μεριπέ παλά αμαρέ ντουμέ τασσίας λε = το θάνατο πίσω από τις πλάτες μας τον κουβαλάμε.

Αντίθ. τραηπέ = ζωή.

θανάτωμα: μουνταριπέ, ο (= σκότωμα, νέκρωμα, σβήσιμο).

θανατωμένος (μτχ.): μουνταρντό,-ί (= σκοτωμένος, σβησμένος, νεκρωμένος).

θανατώνομαι (αμετβ. ρ.):

μουντάρντιαβ (= σκοτώνομαι, δολοφονούμαι).

θανατώνω (μετβ. ρ.): μουνταράβ (= σκοτώνω, σβήνω μετβ., νεκρώνω μετβ.).

θανάτωση: (βλ. θανάτωμα).

θαρραλέος (επίθ.): τζεσαρετλίο,-ίκα.

π.χ. τζεσαρετλίο σι ιν τρασσάλ = θαρραλέος είναι δεν φοβάται

Συνών. μιπτρασσανό = άφοβος.

Αντίθ. τρασσανό = φοβητσιάρης.

θαρρεύω (αμετβ. ρ.): τζεσαρέτι-λαβ (= θάρρος παίρνω).

θαρρεύω (μετβ. ρ.): τζεσαρέτι-νταβ (= θάρρος δίνω).

θάρρος: τζεσαρέτι, ο

π.χ. νά χασάρ κο τζεσαρέτι = μην χάνεις το θάρρος σου.

Αντίθ. τρας = φόβος, τρόμος.

θαρρώ: (βλ. νομίζω).

θαύμα: Ντεβλέσκο-μπουκί, η (= έργο Θεού). (μπουκί = δουλειά, επάγγελμα, εργασία).

θαυμάσια: (βλ. υπέροχα)

θαυμάσιος: (βλ. υπέροχος)

θαφτός: (βλ. θαμμένος).

θάψιμο: πραχοσαριπέ, ο.

θέα: σεηρλίκο, ο.

π.χ. σσουκάρ σεηρλίκο σι καλέ κχερέ = ωραία θέα έχει αυτό το σπί-τι.

θέαμα: σεήρι, ο

π.χ. βον χάναςπες, καβά παλέ σεήρι ντικέλας πέσκε = αυτοί μάλωναν, αυτός πάλι θέαμα έβλεπε.

θεαματικός (επίθ.): σεηρέσκο,-ι.

θεαματικότητα: σεηρτζιλίκο, ο.

θεατής: σεηρτζίο, ο (θηλ.

σεηρτζίκα, η).

θέατρο: θέατρο, ο

π.χ. γκελόμ κάι θέατρο ιρακί = πήγα στο θέατρο εχθές, θέατρο κχελέλ αμένσα = θέατρο παίζει με μας, (δηλ. μας κοροϊδεύει).

θεία: μιπιμί, η

π.χ. αβιλί μι μιπιμί = ήρθε η θεία μου, μπουτ σεβίαβ με μιπιπά = πολύ αγαπώ τη θεία μου.

θειικός (επίθ.): Ντεβλικανό,-ί και Ντεβλέσκο,-ι

π.χ. Ντεβλικανό ζουραλιπέ = θεική δύναμη.

θείος: κάκο, ο

π.χ. τζαβ κάι μο κάκο = πάω στον θείο μου.

θειούλης: κακορό, ο.

θείσα: μιμπορί, η.

θέλημα: μαγκιπέ, ο (= θέληση, αγάπη, ζήτηση, επιθυμία, σ.α. ζητιανιά)

π.χ. με κερντόλ ε Ντεβλέσκο μαγκιπέ = ας γίνει το θέλημα του Θεού.

θεληματικά (επίρρ.): μαγκιμάσα (βλ. και εσκεμμένα).

Αντίθ. μιμανγκιμάσα = άθελα.

θεληματικός (επίθ.):

μαγκι(ν)ντό,-ί και μαγκλι(ν)ντό,-ί.

Αντίθ. μιμανγκι(ν)ντό = αθέλητος.

θεληματικός: (βλ. θεληματικά).

θέληση: μαγκιπέ και μαγκλιπέ, ο

π.χ. κάνα σι μαγκιπέ, σάορε κερντόν = όταν υπάρχει θέληση, όλα

γίνονται. (βλ. και αγάπη, ζήτηση, επιθυμία).

θέλω (μετβ. ρ.): μαγκάβ

π.χ. σο μαγκές μά(ν)νταρ; = τι θέλεις από μένα; μαγκάβ τε τζάβταρ = θέλω να φύγω, μαγκέλ τε ορμπισαρέλ τούσα = θέλει να σου μιλήσει, σο μαγκές τε λαβ τουκέ; = τι θέλεις να σου πάρω; (σ.α. ζητιανεύω, χρειάζομαι).

(βλ. και αγαπώ, ζητώ, επιθυμώ).

θεμέλιο: τεμέλι, ο

π.χ. ε κχερέσκε τεμέλα σι ζουραλέ = του σπιτιού τα θεμέλια είναι γερά.

θεμελιώνω (μετβ. ρ.): τεμέλα-τσαβ (θεμέλια ρίχνω).

θεολογώ (αμετβ. ρ.): Ντεβλέσκι-όρμπα-κεράβ (= Θεού λόγο κάνω).

θεοπάλαβος (άκλ. επίθ.): μπουτ-παλοκάν (= πολύ παλαβός).

θεοποιημένος (μτχ.): Ντεβλαρντό, -ί.

θεοποίηση: Ντεβλαριπέ, ο.

θεοποιώ (μετβ. ρ.): Ντεβλαράβ.

Θεός: Ντελ, ο

π.χ. (ευχή) ο Ντελ σαστιπέ ντα ζουραλιπέ τε ντελ τουτ = ο Θεός υγεία και δύναμη να σου δώσει, (ευχή) ο Ντελ τε πφουραρέλ τουμέν εκχέ σσαρα(ν)ντέστε = (ευχή σε νεόνυμφους) ο Θεός να σας γεράσει σε ένα μαξιλάρι, (ευχή) ο Ντελ μπαχ τε ντελ τουτ = ο Θεός τύχη να σου δώσει, (ευχή) τζα Ντεβλέσα = (ευχή γι' αυτόν που φεύγει) πήγαινε με τον Θεό, (ευχή) άτσεν Ντεβλέσα = (ευχή γι' αυτούς που μένουν) μείνετε με τον Θεό, (ευχή) χαν Ντεβλέσα = (ευχή απ' αυτόν που καλείται να φάει και ευγενικά δε συμμετέχει) φάτε με το Θεό, (φράση) ο Ντελ μπαρό σι, νά τρασσά = ο Θεός μεγάλος είναι, μη φοβάσαι, (φράση) ο Ντελ γκογκί τε ντελ λε = ο Θεός μυαλό να του δώσει.

(στίχοι από ποίημα Γ. Αλεξίου)
«σεράς ε Ντεβλέ σάντε κάνα ντουκχάς» (= θυμόμαστε το Θεό μόνο όταν πονάμε), τσορέ-γκογκιένγκε μανουσσά τε τζανάσας σο ασσουγκιαρέλ αμέν, κάνα κα ροβέλ ο Ντελ κατάρ πι χολί = φτωχό-μυαλοι άνθρωποι να ξέραμε τι μας περιμένει, όταν θα κλάψει ο Θεός από το θυμό του.

θεότητα: Ντεβλιπέ, ο

π.χ. με μο Ντεβλιπέ τζανάβας, βο παλέ μανγκέλας τε χοχαβέλ μαν =

εγώ τη θεότητά μου ήξερα (του έκαμνα παρέα με ειλικρίνεια), αυτός πάλι ήθελε να με ξεγελάσει, με με Ντεβλιμάσα ορμπισαράβ λεσκέ, βο παλέ παλάλ μά(ν)ντε μο λιμόρι αναβέλ = εγώ με τη θεότητά μου (με την αγνή μου την ψυχή, απονήρευτα) του μιλάω, αυτός πάλι από πίσω μου το μνήμα μου σκάβει (επιδιώκει να μου κάνει κακό). (Στις φράσεις: με μο Ντεβλιπέ τζανάβας = εγώ την θεότητά μου ήξερα, με με Ντεβλιμάσα = εγώ με τη θεότητά μου, η λέξη Ντεβλιπέ χρησιμοποιείται μτφ. για να δηλώσει ειλικρίνεια, αγνότητα, απονηρευσιά, καλοπροαίρετη διάθεση)

θεοτικός (επίθ.): Ντεβλιμάσκο, -ι.

θεότρελος (επίθ.): μπουτ-ντιλό, -ί (= πολύ τρελός).

Θεούλης: Ντεβλορό και Ντελορό, ο

π.χ. (κατάρα) ε Ντελορέσταρ τε αρακχές λα = απ' το Θεούλη να τη βρεις.

θεοφοβία: Ντεβλέσκι-τρας, η.

θεραπεία: σασταριπέ, ο (βλ. και ολοκλήρωση).

Συνών. λατσαριπέ = γιατρεία, καλύτερευση.

θεραπευμένος (μτχ.): σασταρντό, -ί (βλ. και ολοκληρωμένος).

θεραπεύομαι (αμετβ. ρ.):

σαστάρντιαβ

π.χ. ζόρι σαστάρντολ καβά νασφαλιπέ = δύσκολα θεραπεύεται αυτή η αρρώστια.

(βλ. και ολοκληρώνομαι).

Συνών. λατσαρντιαβ = καλύτερεύω αμετβ., γιατρεύομαι.

θεραπευτικός (επίθ.):

σασταριμάσκο, -ι και σασταρικανό, -ί

π.χ. σασταριμάσκε ντραπά = θεραπευτικά φάρμακα.

θεραπεύω (μετβ. ρ.): σασταράβ (βλ. και ολοκληρώνω).

Συνών. λατσαράβ = γιατρεύω, καλύτερεύω μετβ.

θεριζοαλωνιστική μηχανή:

κο(μ)μπίνα, η

π.χ. η κο(μ)μπίνα μαρέλ ο γκιβ = η θεριζοαλωνιστική μηχανή δέρνει (θερίζει) το σιτάρι.

θερίζω (α) (με δρεπάνι) (μετβ. ρ.): οράκο-τσχινάβ.

θερίζω (β) (με θεριστική μηχανή) (μετβ. ρ.): μαράβ (= δέρνω, βλ. και φράση στο λήμμα θεριζοαλωνιστική μηχανή).

θερινός (επίθ.): μιλαέσκο,-ι

π.χ. μιλαέσκε πατέ = θερινά ρούχα (βλ. και καλοκαιρινός).

Αντίθ. γιβε(ν)ντέσκο = χειμερινός.

θέρισμα: οράκο, ο.

θεριστής: ορακτσίο, ο και θηλ. ορακτσίκα, η.

θερμαίνομαι (αμετβ. ρ.): τατιάβ (παθητική διάθεση, κυριολ. ζεσταίνομαι)

π.χ. μπουτ τατιλί ε τομαφιλέσκι μάκινα = πολύ θερμάνθηκε του αυτοκινήτου η μηχανή (ταταράμαν μέση διάθεση ή αυτοπαθής διάθεση = ζεσταίνω τον εαυτό μου, ζεσταίνομαι π.χ. τζα, τατάρτουτ πασσά σόμπα = πάνε, ζεστάσου κοντά στη θερμάστρα).

Αντίθ. σσουντριάβ = κρυώνω αμετβ., ψυχραίνομαι, σσιλάβαβ και σσϋλάβαβ = κρυώνω αμετβ. μόνο για προσ.

θερμαίνω (μετβ. ρ.): ταταράβ (βλ. και ζεσταίνω μετβ.).

Αντίθ. σουντραράβ = ψυχραίνω, κρυώνω μετβ.

θέρμανση: (βλ. ζέσταμα).

θερμαντικός (επίθ.):

ταταριμάσκο,-ι.

θερμάστρα: (βλ. σόμπα).

θερμοκήπιο: μπατσάβα, η (κυριολ. περιβόλι) και θερμοκίπιο, ο π.χ. μπουκί-κεράβ και μπατσάβε = δουλεύω στα θερμοκήπια.

θερμόμετρο: θερμόμετρο, ο π.χ. ντε ο θερμόμετρο, ε χουρντέ πιρετό σι = δώσε το θερμόμετρο, το παιδί πυρετό έχει.

θερμός (επίθ.): τατό,-ί

π.χ. τατί μπαλβάλ = θερμός αέρας. (βλ. και ζεστός).

Αντίθ. σουντρο = κρύος, ψυχρός.

θερμότητα: τατιπέ,ο (= ζέστη).

θέση: τχαν, ο

π.χ. (φράση) κχελάβ τουτ κατάρ κο τχαν = κουνήσου από τη θέση σου, κα τζαβ με κάι κο τχαν = θα πάω εγώ στη θέση σου, ιν ρακχαντόμ τχαν κάι λεοφορίο, νασστί κα τζαβ = δεν βρήκα θέση στο λεωφορείο, δεν θα μπορέσω να πάω.

(βλ. και μέρος, τόπος, περιοχή, οικόπεδο).

θεσούλα: τχανορό, ο.

(βλ. και οικοπεδάκι).

π.χ. μπεςς κάι κο τχανορό = κάτσε στην θεσούλα σου.

Θεσσαλονίκη: Σελανίκο, ο

π.χ. τζαβ κάι Σελανίκο = πάω στην Θεσσαλονίκη, κατάρ Σελανίκο σεμ = από την Θεσσαλονίκη είμαι.

Θεσσαλονικιός: Σελανικλίο, ο.

Θεσσαλονικιά: Σελανικλίκα, η.

θέτομαι (αμετβ. ρ.): τχάμαν και τχοντιάβ (= τοποθετούμαι, βάζομαι) (ομόηχο = πλένομαι, λούζομαι)

θέτω (μετβ. ρ.): τχαβ (= τοποθετώ, βάζω) (ομόηχο = πλένω, λούζω, κλωστή)

π.χ. μιννό ντέρτι κάι κενάρι τχος λε = το δικό μου βάσανο στην άκρη το θέτεις (δηλ. δεν ενδιαφέρεσαι).

θεωρώ (μετβ. ρ.): τζανάβ (σ.α. ξέρω, γνωρίζω, νομίζω)

π.χ. τζανάβας λε μο αμάλ αμά
χοχαντά μαν = τον θεωρούσα φίλο
μου αλλά με ξεγέλασε.

θηλάζω (αμετβ. ρ.): τσουτσί-παβ
(= βυζί πίνω)

π.χ. νταά κο χουρντό τσουτσί-πελ;
= ακόμη το μωρό σου θηλάζει;

θηλάζω (μετβ. ρ.): τσουτσί-νταβ (= βυζί δίνω)

π.χ. τσουτσί-ντελ πε χουρντέ =
θηλάζει το μωρό της.

θήλασμα: τσουτσί-ντιπέ, ο (= δόσιμο βυζιού, προκειμένου για τη μητέρα) και τσουτσί-πιπέ, ο (= πόση βυζιού, προκειμένου για το βρέφος).

θηλή: (βλ. ρώγα).

θηλιά: κό(μ)μπο, ο (κυριολ. κόμπος)

π.χ. κεράβ κό(μ)μπο κάι με
κορντόια για τε πφά(ν)νταβ λεν =
κάνω θηλιά στα κορδόνια μου για
να τα δέσω.

θηλυκό (το): (βλ. γυναίκα).

θηλυκός (επίθ.): τζουβλικανό,-ί
π.χ. τζουβλικανό αλάβ = θηλυκό
όνομα.

(βλ. και γυναικίος).

*Αντίθ. μρουσσικανό = αρσενικός,
ανδρικός.*

θηλυκότητα: τζουβλιπέ, ο.

θηλυπρέπεια: τζουβλιαριπέ, ο

*Αντίθ. μρουσσικανιπέ =
ανδροπρέπεια.*

θηλυπρεπής: τζουβλιάρι, ο (σ.α.
γυναικάς).

θηρίο: μαλικάτι, ο.

θηριώδης (επίθ.): μαλικατέσκο, -ι.

θηριωδία: μαλικατλούκο, ο (σ.α.
κτηνωδία)

π.χ. σικαντάν κο μαλικατλούκο,
μπιλατζανέα! = έδειξες την
θηριωδία σου, αδιάντροπε!

θησαυρίζομαι: (βλ. πλουτίζω
αμετβ.).

θησαυρίζω: (βλ. πλουτίζω μετβ.).

θησαύρισμα: (βλ. πλουτισμός).

θησαυρισμένος: (βλ.

πλουτισμένος).

θησαυρισμός: (βλ. πλουτισμός).

θησαυρός: (βλ. χρυσό, πλούτος).

θητεία (στρατιωτική): ασκερλίκο,
ο (κυριολ. στρατός)

π.χ. κα κεράβ μο ασκερλίκο = θα
κάνω (υπηρετήσω) την στρατιωτική
μου θητεία

θλίβομαι: (βλ. στεναχωριέμαι).

θλίβω: (βλ. στεναχωρώ).

θλιμμένος: (βλ. στεναχωρημένος).

θλίψη: (βλ. στεναχώρια, σπασμένη
ψυχή).

θολά (επίρρ.): μπουλανύκι (σ.α.
θολός, βλ. και θολός)

π.χ. μπουλανύκι ντικχάβ κατάρ μι
τσατσέ γιακ = θολά βλέπω από το
δεξί μου μάτι.

θολός (άκλ. επίθ.): μπουλανύκι

π.χ. μπουλανύκι παϊ = θολό νερό.

θολότητα: μπουλανύκλύκο, ο.

θόλωμα: μπουλανμάκο, ο.

θολώνω (αμετβ. ρ.): μπουλανίαβ

π.χ. μπουλα(ν)ντύ λεσκή γκογκί, ιν
τζανέλ σο κερέλ = θόλωσε το
μυαλό του, δεν ξέρει τι κάνει.

θολώνω (μετβ. ρ.): μπουλανύκι-
κεράβ (= θολό κάνω).

θόρυβος (α): γκυρι(ν)τία, η (το υ

προφ. όπως το γαλλικό u) και

γκυρι(ν)τάβα, η

π.χ. νά κέρεν γκυρι(ν)τία, ε

χουρντέ πασστόν = μην κάνετε

θόρυβο τα παιδιά κοιμούνται,

ζαλισάιλο μο σοροό κατάρ η

γκυρι(ν)τία = ζαλίστηκε το κεφάλι
μου απ' τον θόρυβο.

Αντίθ. ισιχία = ησυχία.

θόρυβος (β): λαλί, η, σέζι, η και

σέζι, ο (κυριολ. φωνή, σ.α. ήχος)

π.χ. κάταρ αβέλ καβά σέζι; = από
πού έρχεται αυτός ο θόρυβος;

θορυβώ (α) (μετβ. ρ.): γκυρι(ν)τία-κεράβ (= το υ προφ. όπως το γαλλικό u), (θόρυβο κάνω).

θορυβώ (β) (μετβ. ρ.):

γκυρι(ν)τάβα-κεράβ (το υ προφ. όπως το γαλλικό u) (= θόρυβο κάνω).

θορυβώ (γ) (μετβ. ρ.): λαλί-κεράβ και σέξι-κεράβ (κυριολ. φωνή κάνω)

π.χ. νά κερ σέξι, τε ασσουνάβ σο πφενέλ = μη θορυβείς, ν' ακούσω τι λέει.

θορυβώδης (επίθ.): γκυρι(ν)τιάκο, -ι και γκυρι(ν)ταβάκο, -ι (το υ προφ. όπως το γαλλικό u).

θορυβωδώς (επίρρ.):

γκυρι(ν)τιάσα και γκυρι(ν)ταβάσα (το υ προφ. όπως το γαλλικό u).

θρανίο: τραπέξι, ο

π.χ. κον λιά μο καλέμο κατάρ μο τραπέξι; = ποιος πήρε το μολύβι μου από το θρανίο μου;

θράσος: ύξι, ο (το υ προφ. όπως το γαλλικό u)

π.χ. σορά κατάρ καλά κάι κερντάν μανγκέ, σίτουτ ο ύξυ τε αβές κάι μο κχερ ντα; = μετά απ' αυτά που μου έκαμες, έχεις το θράσος να έρχεσαι και στο σπίτι μου;

θραύομαι (αμετβ. ρ.): φαγκιάβ και φαγκί(ν)ντιαβ (βλ. και αμετβ. σπάζω, φαγκό, -ί μτχ. = σπασμένος-η, σ.α. διαλυμένος, (φράση) φαγκό-τσορντό = σπασμένος – διαλυμένος, π.χ. φαγκό-τσορντό τομαφίλι = σπασμένο – ρημαγμένο αυτοκίνητο, φαγκό-τσορντό κχερ = σπασμένο – διαλυμένο (ερείπιο) σπίτι)

θραύση: φαγκιπέ, ο (βλ. και σπάσιμο).

θραύω (μετβ. ρ.): φαγκάβ (βλ. και μετβ. σπάζω).

θρεμμένος (μτχ.): παρβαρντό, -ί και παρμπαρντό, -ί.

π.χ. παρμπαρντό μπακρό σι καβά = θρεμμένο πρόβατο είναι αυτό.

(βλ. και ταϊσμένος).

Αντίθ. μπιπαρμπαρντό = άθρεφτος, ατάιστος.

θρέφομαι: (βλ. τρέφομαι).

θρέφω (μετβ. ρ.): παρβαράβ και παρμπαράβ.

(βλ. και ταϊζω).

θρέψη: (βλ. θρέψιμο).

θρέψιμο: παρβαριπέ και παρμπαριπέ, ο

(βλ. και τάισμα).

θρησκεία: ντίνι, ο

π.χ. πακιάβ κάι μο ντίνι = πιστεύω στη θρησκεία μου.

θρήσκευμα: (βλ. θρησκεία).

θρησκευτικός (επίθ.): ντινέσκο, -ι

θρήσκος (επίθ.): ντι(ν)νίο, -ίκα

Αντίθ. μπιντινέσκο = άθρησκος, ντινσίξι = άθρησκος, μπιντεβλέσκο = άθεος.

θρύμμα (β): παρτσαβίσα, η (= κομματάκι).

θρυμματίζομαι (α) (αμετβ. ρ.): παρτσάβε-κερντιάβ (= κομμάτια γίνομαι)

π.χ. ε τομαφιλέσκο μπαμπρίζι κερντιλό-παρτσάβε = του αυτοκινήτου το μπαμπρίζ θρυμματίστηκε.

θρυμματίζομαι (β) (αμετβ. ρ.): εκιάβαβ

π.χ. εκιάβολ κολάη καβά κιράλ = θρυμματίζεται εύκολα αυτό το τυρί.

θρυμματίζω (μετβ. ρ.): παρτσάβε-κεράβ (= κομμάτια κάνω).

θυγατέρα: τσχεί, η

π.χ. καγιά σι λεσκή μπαρί τσχεί = αυτή είναι η μεγάλη του θυγατέρα. (βλ. και κορίτσι).

θύελλα: τουφάνο, ο.

θυμάμαι (αμετβ. και μετβ. ρ.): σεράβ

π.χ. σεράβ τουτ κάι σάνας σικνό = σε θυμάμαι που ήσουν μικρός, ιν

σερέλ κχάντσικ = δεν θυμάται
τίποτα, σερές σο πφενέσας μάνγκε;
= θυμάσαι τι μου έλεγε;

Αντίθ. μπισταράβ = ξεχνώ.

θύμηση: σεριπέ, ο.

θυμίαμα: χουνγκ, η.

θυμιατίζω (μετβ. ρ.): χουνγκαράβ

π.χ. χουνγκαράβ ο κχερ =
θυμιατίζω το σπίτι.

θυμιάτισμα: χουνγκαριπέ, ο.

θυμιατισμένος (μτχ.):

χουνγκαρντό, -ί.

θυμίζω (μετβ. ρ.): σεραράβ

π.χ. καγιά γκιλί σεραρντάς μαν μο
τερνιπέ = αυτό το τραγούδι μου
θύμισε τα νιάτα μου.

θυμός: χολί, η

π.χ. οπρά πι χολί νι τζανέλας σο
πφενέλας = πάνω στο θυμό του δεν
ήξερε τι έλεγε, νταά χολί ασταρές
μάνγκε; = ακόμα θυμό μου κρατάς;
(πληθ. χολινά και χολά, ε)

π.χ. νά βάζντε με χολινά τζανές σο
κα κεράβ τουτ; = μη σηκώνεις τους
θυμούς (τα νεύρα) μου ξέρεις τι θα
σε κάνω; πφαγκλά με χολινά καβά
χουρντό = έσπασε τους θυμούς (τα
νεύρα) μου αυτό το παιδί).

θύμωμα: χολαηπέ, ο

θυμωμένος (μτχ.): χολιναλό, -ί, και
χολιαλό, -ί και (άκλ. επιθ.) χολαμέ,
χολιαμέ και χολιαρντό, -ί (μτχ.)

π.χ. χολιναλό σομ λέσα = είμαι
θυμωμένος μαζί του.

θυμώνω (αμετβ. ρ.): χολάβαβ και
χολάαβ.

π.χ. σόσκε χολάιλαν; = γιατί
θύμωσες; ιτς να χολάο, τούτε σι η
ντοζς = μη θυμώνεις καθόλου, εσύ
φταις, εμπουκάκε χολάολ = με το
παραμικρό θυμώνει.

θυμώνω (μετβ. ρ.): χολιναράβ,
χολαράβ και χολιαράβ.

π.χ. χολαρντάν λες καλέ ορμπένσα
κái πφε(ν)ντάν λεςκέ = τον

θύμωσες μ' αυτά τα λόγια που του
είπες.

θυσία: κουρμπάνο, ο

π.χ. πφε(ν)ντάς κάι τζι τε κερντόλ
λεσκό χουρντό ντεσσεντούι
μπροσσένγκο κα κερέλ λεςκέ
κουρμπάνο ερ Εντερλέζι γεκ
μπακρό = είπε ότι μέχρι να γίνει το
παιδί του δώδεκα χρονών θα του
κάνει θυσία κάθε Εντερλέζι ένα
πρόβατο. (Εντερλέζι = γιορτή Άι –
Γιώργη).

(βλ. και Άι – Γιώργης).

θυσιάζομαι (αμετβ. ρ.):

κουρμπάνο-κερντιάβ (= θυσία
γίνομαι).

π.χ. κουρμπάνο-κερντιλόμ τουκέ·
σο μανγκές αβέρ τε κεράβ; =
θυσιάστηκα για σένα· τι άλλο
θέλεις να κάνω;

θυσιάζω (μετβ. ρ.): κουρμπάνο-
κεράβ (= θυσία κάνω).

θώρακας (α): κολίν, ο

(βλ. και στήθος).

θώρακας (β): γκυύσυ, ο (το υ
προφ. όπως το γαλλικό υ)

(βλ. και στήθος (β)).

θώρακας (γ): μπροκ, ο (σ.α.

κόρφος, βλ. και κόρφος).